

raa ma

Pelga Zazaki/Kırmanckî ⇨ Gağane 2014 ⇨ Amor: 6 ⇨ Cîrm: 0,50 Euro

Zazaki ser ju film amaybi Vienna:

Zonê Ma Koti Yo!

Emser "Rocê Filmonê Kurdi-Vienna", are 4 u 9e Gaxan de amay qayt kerdene. Ni karo de rînd u delali, serro ra nato FEYKOM ano raşte. Hergo ju rocê di film seyri. Ju filmo zonê Zazaki ser ki werte ni roco de amaybi Vienna.

Pelga 2. de

Austria de halê mîsletanê qickeko!

Dina de dewletonê zafino de isonê xêlen ju mîslet (sar) ra ye. Mîsleto ke şigleto, i bino re sermiyanen keno. Bi ne sistemê kapitalisto de halê mecalê mîsleto nia ro.

Austria de mîsletê qickeko (senikan) ra phonc teni ame naskerdene: Xîrvati, Çeki, Sloveni, Macari, Slovaki u Asiçi (Romani). Ma, sebeta mîsleto ke amo naskerd biyaene, çi lozimo?

Nîka pers bîkime: 50 serre ra nato, na dewletê de Tîrki, Kurdi, Erabi, Zazai, Eçemi ki este; ni, serro ra nato karkerdanê meymani ya ki koçdari niye, hem-welatkarê Austriaye.

Pelga 3. de

Erzingan ra Apê Xîdir:

Ali DÎKME

Mî, na amnon Erzingan de Apê Xîdir de ser zonê ma ju mobet kerd. Apê Xîdir, zonê ma zaf rîndek qesekeno. Mî cire Raa Ma wende, zaf sabi. Persê mî be cu-wabanê Apê Xîdiri, ez wazon ke sima ki biwane.

Pelga 2. de
Mî cire Raa Ma wende, zaf sabi. Persê mî be cu-wabanê Apê Xîdiri, ez wazon ke sima ki biwane.

Antolojiyê Sairunê Dina veciya!

Astamol - Nuştoxe Berfin Jêle, ju karo de hewl ard raşte; ju "Antolojiyê Sairunê Dina" ard peser. Nu kitab, Astamol de werte kitabanê Vetisxane Belge de vecia. Vetisxane Belge ra Ragip Zarakolu, sebeta ni antoloji, nia nust: "Sîri, hem zon de muzik u sedaye, hem ki aynê roê taw u demîye. Mî ra gore; Zazaki-Dimîlki, zonê ke dina de tewr muzik u seda, veng u qeydey tede estê, dinu ra jüyo. Lawukunê Zazaki de lirizmo henên esto ke, inson sas beno. Berfin Jêle, no kitab de emego hîn gîrs do cî ke, karo de nianen hona sifteo. Jêle ki imza esta, na siftey."

No antoloji de kam çino ke! Mevlana,

Nesimi, Sadi, Ömer Hayyami ra, Dante, Shakespeare, Hugo, Schiller u Goethe ra, Lorca, Brecht, Neruda, Pavase, Anna Ahmatova, Füruğ, Morante, Kavafis u Ritsos ra, Durrell, Yeats, Hesse, hata be Bachman, Kurd u Aravi, Ermeni u Azeri ra, şîirunê Rus ve İranuzu ra orneği, Nazım Hikmet, Külebi, hata be Ahmet Arifi.

Erzingan ra Apê Xîdîr: Ma zonê ma kerd tometê sîma hao ane hometê!

Ali DİKME

Erzingan - Mi, na amnon Erzingan de Apê Xîdîr de ser zonê ma ju mobet kerd. Persê mi be cuwabê Apê Xîdîri nia bi:

Tî çond serri de ra?

Hîdir Yıldız: Kami ez berdo Dêsim de qeyd kerdo, ez nêzon. Ez hen zonen ke mi newayi viyarna.

Sîma koti ra ame Erzingan?

Hîdir Yıldız: Hetê Dêsim de dewa Khal Ferat esta. Nateniya Qızılkilise de manena. Ma uca ra ameyme ita. Bingê ma Dêsimizo. Khal Ferat, bonê uzaq bi.

Ma sîma key amey, yeno to vir?

Hîdir Yıldız: O oxt mi vir nino. Dewranê xêle virendo de ameyme.

Tî, zonê ma rîndek qesey kena. Zono, pesê zere nêkena. Çutir, kami ra musa?

Hîdir Yıldız: Ma qidaye to, no zonê pi u khalikanê mao. Çutir ni zon kene xo vir ra. Esn u cîsnê ma vatene, "zonê ma zonê Xîzîri yo".

Tî Tîrki key misa? Çixa eskeriye kerde?

Hîdir Yıldız: Tîrki, ez ke şîyo esker, mi uza musna. "Mekteve Ali" de. Ez phonc serri esker de mendane.

Qîr u pîre Dêsim yeno to vir?

Hîdir Yıldız: Weey, qeso ke tî vana! Ez xort biyone.

Sîma ki şî qerv?

Hîdir Yıldız: Ma qerv nêşime. O oxt, ma bar kerdi, hetê Feme de bime. Nae ke na hetê Pilemoriye ra dot bi, i dewi qerv nêrusnay.

Sîma pilunê ma, ma ra oxto de vireno de vatene; "şere biwane, şere mektevune pilu". Sîma nêverda ma na zonê xo qesey bikerime. Nîka na zonê ma beno vind. Kes qesey nêkeno. Nae re se vana.

Seveve na zoni kam bi?

Hîdir Yıldız: Bîra na qesa to raşa. Hama tî ki zonenai ma çîra henî vate-ne?

Nê apo, ez nêzonen!

Hîdir Yıldız: Eke henîyo, vinde to re na mesele areze keri. Adet u kultur u zonê ma, qidaye sarê ma bi. Sae ke na zon zonê Heq niyo! Hetô jû ra Sarê Suren (Qızılbaşen), heto bin ra zonê Kîrmâncî, heto jû ra qîr u pîre Dêsimû! Ma wayire çel u çik me. Ma vatene, "ninu çutir zerê na xîraviye ra vezeme". Ma zokir va, "zonê xo qesey mîkere".

Domon u tornê to pero na zon zonene?

Hîdir Yıldız: Pero nêzonen.

Nîka vane, Europa de zonê ma wane-ne, nusnene. Qeydu vane. Tî nae re se vane?

Hîdir Yıldız: Heuuu! Ez inam nêken. Zonê ma ra kam yazı zono bîra bîra.

Apo ez wazon ke, perloda ke Vienna de vejina, aye ra nîka tore tene biwani. (Mi, Raa Ma ra tene wend. Ap Xîdîri mi ra pers kerd na raye.)

Hîdir Yıldız: Ne qida, nae kam vezeno?

Ma iye ke uzarime ma vezeme Ap Xîdîr.

Hîdir Yıldız: Nae sıkır, mi na ki hesne! Xîzîr, qurvete de sîma ser ra perunê rakerdo. Ma kerd tomete, sîma hao tepiya ardo homete. Zonê ma zonê jar u diyaruno.

Ap Xîdîr, lew nan to destâ. Mi tî xêyle qefelna. Wes u war be. Heq, emro de derg to do.

Hîdir Yıldız: Wayirê hard u asmeni, bojiye sîma bicero. Xîzîr tengâ sîma de bireso! Risipiyê zonê xuye, sîma ki wes u war be.

Zazaki ser ju film amaybi Vienna:

Zonê Ma Koti Yo!

Hallac Medien – Emser "Rocê Filmonê Kurdi-Vienna", are 4 u 9e Gaxan de amay qayt kerdene. Ni karo de rînd u delali, serro ra nato "Federasyonê Komanê Kurdanê Austria" (Verband der Kurdischen Vereine in Österreich-FEYKOM) ano raşte. Hergo ju rocê dî film seyribi. "Bekas", "Kîlama Dayîka Mîn", "Fecira", "Hêvi"...

Recisorenya Veli Kahraman de ju filmo zonê Zazaki ser ki werte ni roco de amaybi Vienna: "Zonê Ma Koti Yo!" Nu film, roca 5e Gaxan sate 21:00 de da kay kerdene. Film, 61 (şest u ju) deka oncen. Mustafa Kahraman, Hatice Kah-raman u Lebriz Bakîr rol guretbi. Sebeta malumato zafin, sîma ke şikine qayte ni pencerê kere:

www.anadilimnerede.com

Koma Hard u Kulturê Dêsim-Vienna, sona kongre!

Raa Ma - "Koma Hard u Kulturê Dêsim - Vienna", 18e Çeleye 2015 de sono kongre. Na komê, serra 2002y ra nato rakerdia u xîzmetê de ra. Na komê, kongra xuya virenê ju serre ra raver ardbi meyda. İ Dêsimicî Viennaye ke amaybi sermiyania na komê, per u pia nêşîkiyayı ververê jubin de vindere, hatam 2016i telewê de biguriye. Koma Dêsimî, na kongra xu caê DİDF (Gudrunstr. 133, 1100 Wien) de ana raşte.

.....
18e Çele 2015, Bazar
Sate: 13:00

Tel.: 0650 361 55 47

E-mail: info@hallac.org

Panka (Hallac Medien): Bank Austria

IBAN: AT82 1200 0513 2936 5507

BIC: BKAUATWW

Raa Ma

Wayirê Pelge: Axademiê Elewiyanê Austria

Erğatkerdoğlu: Zeynep Arslan, Cemal Babayigit, Ali Heyder Cetecu, Ali Dikme, Kadir Karataş, Eren Kılıç, Süleyman Özdek, Hüseyin Şimşek, Bülent Tosun.

Elewiyo de "Rozê 12 İmamu" bi!

Bülent TOSUN

Asma Payiza Wertêne de "Rozê 12 İmamu" amaybi. Elewiyanê Austria ki roze guret, rozê xo komanê xo de pia kerd ra, rozê dîma ki cem ard peser. Sa Usen be sarê çê u havalê xo, Kerbala de roza 10e Payiza Wertêne de seyid kerdbi.

Elewiyo ni "Rozê 12 İmamu" (ya ki "Rozê Kerbela" i çutir cene? Are 21 be 23e Payiza Wertêne de rozê "mosimê

pak"u bi. 24ine asme de sebeta "Ana Fatma" rozê guret. Nu, serba ceni u çênekuno. Mordemi, ni rozi nêcene.

"Rozê 12 İmamu", are 25e Payiza Wertêne be 5e Payiza Peyêne de ame guretene. Roza 6e Payiza Peyêne de "Germa 12 İmamu" girene, vila kerde. Xêle komanê Elewiyonê Austria, u pêhefto ke rozê dîma ama u waxt de "Cemê 12 İmamu" ki da are.

Dırıkê

Ma, iye ke hetê Pîlumuriye, Nazmiye, Tercan ra amayme, na yemisê ra vame "dirikê". Dırıkê raver qewiya. Peyco bena sur. En peyniye de bena şia. Eke tîrs heskene, xona ke sura bure. Şirin vase zene şia bure.

KAYÊ WİNÎTENÊ

Hüseyin ŞİMŞEK

1	2	3	4	5	6	7	8	9

Heto Çep ra:

1- Namonê zonê ma rawo. 2- Tersê "amaene" vate emr. 3- Zerê de thawa çinebiayene.. Misal, her ju isoni ebe i veng dame. 4- Ju dara yemisanê yazı yabanu. 5- Xona rind nêpocio.. Ebe lau be kindira dame piro. 6- (Ters ra) hurendinamê dien.. Cün dîma genim ya ki payze are u morkerdene. 7- (Ters ra) misal, bîza bêniştiriyo.. Î caunê hardye ke asmen ra njidi manene, berje. 8- Lao ke vasi ra virazene.. Zere nê. 9- (Ters ra) ebe i form dame porê xo.. Zaza ki de ju peyparçik.

Heto cor ra:

1- Ju heyvanê çei.. Zazaki de parçikê şerte. 2- Teyr uca de leyranê xo ane dina, kene pil. 3- Namê ju pelga Zazaki.. (Ters ra) gore hurendinamêwo hireen (nêr) filê "amaene" waxto viren-hira de. 4- Ju heyvan, zaf qickeko. 5- (Ters ra) ez, tu, a ya ki o nê, ni per u pia.. 6- Beçikora esto, ebe inu qurçi keme.. "Cor" nê. 7- (Ters ra) hurendinamêwo dien ebe filê "biyene" waxtê nikay de.. Tersê vatê "so"i. 8- Bonu ke simer kene ci. 9- Ju qabe çiye gredayene, zaf zaf girso.. (Ters ra) "ti vana ez vinon".

CUWABÊ KAYÊ WİNÎTENO VIREN

Heto Çep ra: 1- Heli.. Ejma. 2- Odağ.. An. 3- Gocege. 4- A.. Xort 5- Bına. 6- Are.. Kas. 7- Do.. Eke. 8- Ber. 9- Res.. Seba.

Heto cor ra: 1- Hega.. Adır. 2- Ero. 3- Locine. 4- Edi.. Be. 5- Ga.. Bêkes. 6- Xege.. Ere. 7- Ork. 8- Ma.. Anca. 9- Satena.

Çiroki

Süleyman ÖZDEK

Fême de herkes wayirê leqemo!

Fême (Kabayel), dewonê Pilemoriye rawa. Fême de çeo ke, mordemo ke leqema xo çina mi nêhesno. Verg, kerge, tusk, mozik, tadae, keleze, hêli... Fême de leqemi nia bene derg sone.

Rozê, İsmail Ağa raşa ju mormeki beno, pers keno:

- Biraye mi ti koti ra yena?

Mormek, cuab dano:

- Ağa, ez Fême ra yenane.

İsmail Ağa:

- Ma bîra bîra, çira "Fême" vana, vace "baxçê heywano"!

Austria de halê mîsletanê qickeko!

Hüseyin ŞİMŞEK

Vienna – Dina de dewletonê zafino de isonê xêlen ju mislet (sar) ra ye. Mîsleto ke sîgleto, i bino re sermiyanen keno. Nîka, çerxê dina nia çerexino! Bine sis temê kapitalisto de halê mecalê mîsleto nia ro. Zafine ra zonê i dewleto ki ebe namê i mîsletê sîgleto ya ki sermiyano danio we. Misal, Tîrkiya de Tîrk sîglete, zonê dewletê Tîrkiyo. Welato ke ma teyme, yane Austria de hal u demê na mese la tene termasa: Ma ita mîsletê xêlen ra vame “Austriaric”. Zonê dewleta Austria Almankiyo (Almankiyê Austria). Hetô bin de na suke de xêle teni mîsletê qickeki ki este. Xîrvati, Çeki, Sloveni, Tîrki, Macari, Kurdi, Asuri, Slovaki, Zazai...

Hal u demê ni mîsletanê qickeko çîturito? Austria de mîsletê qickeko (senikan) ra phonc teni ame naskerdene: Xîrvati, Çeki, Sloveni, Macari, Slovaki u Asîqi (Romani). Ma, sebeta mîsleto ke amo naskerd biyaene, çî lozimo? Sebeta mîsletanê senîko, qanuno en viren serra 1815 de veciya: “Seneda Vienna!” Ni qanun de mîsletê qickeki, ebe “mîsleto senîko”, “komê zoni” u “komê sari” tarif bene. U waxto ke ma cor ard zon ver, u waxt de hire dewleti amay telewe: Austria, Alamanya (Prusya) u Urizan (Urizia = Russland). Welatê mîsletê Poleno, are ni hire dewleto de bare kerdi. Ni hire dewleto, heqê mîsletanê ke ame naskerdene, daybi Poleno. U waxt Austria de padisayen biye, şinore xo zaf hiraybi. “Seneda Vienna” dima, Serqanunê 1867 de ki heqanê mîsletanê qickeko xore ca di.

Peyco, serra 1918 de Padisayena Austria rijiye, ju dewleta qickeke tepey mende. Poleno ki bi wayirê dewleta xo. Austria, serra 1918 de reşte komare (cumuriyeti). Herbê Dinawo Juen ra dima, serra 1919 de Pêameyişê St. Germain imza kerde. Gore ni pêamayış, Dewleta Austria gereke i hemwelatkaranê xuye ke mîsletanê qickeko raye, ino ki judûst de bîvino. Hetê mîslet ra kamci koke ra, kamci din u iman rayene bere, kamcizonu qesekene bikere! Austria ni atmosferi de, serra 1920 de ju serqanuno newi ard raşte. Şertê Pêameyişê St. Germain, kuyt bi ni serqanuni ki. Nu serqanun, ewro ki hurendia xo de vîndetîyo. Austria, waxtê Komare Juen de sebate mîsletanê xuyo qickeken, pêamayışo viren serra 1920 de ebe Çekoslovakia imza kerd: Pêameyişê Brünner! Gore ni pêameyişî, mîsletê qickekono ke Çeko be Slovako ra Austria

de mende, i şikiyene ke ebe zonanê xu wendisxano de derso bidere. Na heqê, heqa zonanê xo de ders cidayene biye. Hama, serra 1934 ra dima vîrendê faşistê Austrici, ino ra tepey ki serra 1938 ra dima faşistanê Alamanu (Nazio), ni heqî werte ra kerdi berz.

Eskerê Hitleri, serra 1938 de kuyt Austria, hukmateni gurete xo dest. Nu waxt ra dima, Austria endi ju dewleta xoserê nêbiye, bîne bandıra Alamanya de mendbi. Bibi ju eyaletê Alamanya. Hitleri, Austria ki lewê (hetê) Alamanya de kerde Herbê Dinawo Dien. Dewlet u düwelê faşisto, nu ceng kerd vind. Austria ki wertê (hetê) vind kerdeno de mende. Ni dewletê faşisti (na are de Austria ki), vera isonanê dina binê mobalonê girano de meğel bibi. Gune (suce) tertelo, qırkerdişo vîle ino de bi. 1945 de Austria ki sebata nu “gunê tertelo”, ju qanuno newi vet: Qanunê Gune Herbo! Ni qanun de sebeta mîsletanê qickeko, xêle maddê (artikelê) muhimî bi. Misal, maddê 5in de, ju isoni welat ra vetene, guneo gîran tarif kerdi. Meramê ni artikeli o bi ke, kes mîsletanê qickeko caenê, erajiye, welatê xo ra mîvecero, koc ci mîdero. Kam ke sucê de nianen guret xo ser, u “gunekarê herbi”yo. Nu qanun, zonan u kulturanê mîsletanê qickeko ki vayir vecino, keno hometa xo. Faşistanê Austrico, 1934 de Serqanunê Austria vurnaybi. Xêle heq u serbesti cira vetbi. 1945 de Austria de ke Komera Dien ard lingo

ser, Serqanunê Austria reyna çerexna halê 1929ay. Heq u serbesti tepey ardi. Maddê Serqanunê Austriaye 7en, heqan u serbestianê mîsletanê qickeko, judûst ra tarif keno, ceno bîne homata xo.

Austria de “mîsletê qickekê ke qanun de ame naskerdene”

Herbê Dinawo Dien dima, Austria unca bibe ju dewlata xoser, Komera Dien veciyabi meydan; hama, u heto bin de çar dewleti Austria re sermiyan kerdene. Ni çar dewleti, herb ra hewl veciyabi: İngilizia, Fransa, Komela Soviye-to u USA! Ni çar dewleto hatam serra 1955i, Austria bîne bandıra xo de gurete. 15e Gulano 1955 de are Austriawo be ni çar dewleto de ju pêamayış ard bîne imza: Pêamayışê Dewleta Austria! Nu pêamayış, a serre 27e Temmuzê de ama hurendi. Şertê juene na pêamayış, nia bi: Are Austria be Alamanya de yekbiyayen tomete biye! Şerto dien: Austria, Xîrvato be Sloveno, “mîsletê qickekê ke qanun de ame naskerdene” qebul kena.

Koti? Eyaletanê Burgenland, Kärnten u Steiermark de. Zonê ni mîsleto, i cao de vîverê Almanki de “zonê qanun de ame naskerdene” bi. Çeberê dewlet u hukmat u huquq de i eyaleti de ni zoni ki amene qesekerdene. Wendisxano de ebe ni zonu ki wendinene. Sebeta mîsletê qickeko ju qonuno bini ki 7 Temmuzê 1976 de veciya: Qanunê Komanê Mîsleto! Ni qanun de “komê mîsleti” u “komê şari” tarif biyene. Ebe ni qanuni, şarê Macaro, Çeko u Slovako ki amay naskerdene. 1993 de Austria, Romani (“Asîqi”) ki ebe tarifê “komê şari” naskerdi.

Austria; kamiya, zon u kulturê ma ki nasbikero!

Austria, ebe kamçi şerto ju mîsleto senîk naskerdene? i mîsletê ke se serro ra nato, na welat de ju ca de nişene ro u weşiyene; koti ke nişene ro, uca wayirê mal u milk u eraziye; wayirê ju zon u kulturê xasê; ju ki gereke hemwelatkarê na dewletê bere. Nîka pers bikime: 50 serre ra nato, na dewletê de Tîrki, Kurdi, Erabi, Zazai, Ecemi ki este; ni, serro ra nato karkerdanê meymani ya ki koçdari niye, hemwelatkarê Austriaye. Çar neslo itare. Hatam nîka i mîsletê ame naskerde ne, ino ra sîglete senîk niye. Ni mîsletê newi, çîra nîne naskerdene? Nara dima, persê mao newi nuyo! Ma wazeme ke dewleta Austria; kamiya, zon u kulturê ma ki nasbikero!